

ORADEA-MARE (N.-VÁRAD)
4 septembrie st. v.
16 septembrie st. n.

Ese in fiecare duminică
Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. 36.

ANUL XXX.
1894.

Pretul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.
Pe $\frac{1}{4}$ de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Istoria suferinței.

(Novelă alegorică.)

Suferința eră o copilă gingașă și frumoasă, care mărginiă o față albă ca céra. Buzele ei subțiri erau mai totdeauna închise, ochii ei negri erau trști ca de mórte, așa încât nimeni nu-i putea privi fără ca să plângă. Sërmana copilă nu eră nicăeri acasă și umblă fără repaos dintr'un loc in altul. Când intră in coliba sáracului, când in palatul bogatului. Eră așa de tăcută și de tristă, încât nimeni nu se putea oprí de a o primí in casa sa. Dar ce minunel! La cine se uitá, aceluia i se întâmplá o mare nenorocire.

Unul pierdea unicul seu copil, altul onórea și averea sa, al treilea eră fără vină prigonit de dușmani. Altuia i se nimeriau toți copíi rei și-l făceau cárunt inaintea vremii. Séu se nășcea vrajba inre soți, séu vre-unul din familie cădea la pat și nu se mai sculá cu anii. Ómenii se întrebau uimiți, de unde le veniá atáta urgie, și nu șcieau cá ei ênșii deschiseserá ușa palidei și tăcutei suferințe, ênșii o chemaserá la mésa lor. Adesea biéta copilă făcea de doue ori acelaș drum, și astfel aflá, ce triste daruri respândise. Atunci se feriá vreme indelungată de a nu mai intrá in aceeaș

casă. Inse pe unii ómeni se deprinsese a-i iubi și muriá de dorul lor și nici cá luá totdeauna sémă, decă îi cercetá prea des. Dar atunci o lovire dupá alta veniá peste ei, până când trista copilă își reluá micul ei toiag și cu inima grea și cu ochii inecați in lacrimi le dicea diua bună.

Copila mergea domol pe cale inainte, fără zor și fără grabá, și totuș mergea mai iute decát riul munte-lui, mai iute decát suflarea vântului, și nu remânea om la care să nu fi intrat. Mai ales erá lucru de spaimă, când se alipiá pe lângá copíi, și bieții remâneau orfani séu cădeau in bóle indelungate, așa încât fețele lor frumoșele se făceau albe și subțiri ca fața suferinței, și ochii lor tot așa de trști și de intunecați. Când Suferința vedea asemenea nefericire, incepea să plângă cu amar, și multă vreme nu se mai uitá la nici un copil, ba chiar își intorcea capul, când vedea copíi la joc.

Intr'o di ședea la umbra unui mër stu-fos și se uitá, ce obraji rumeni și frumoși aveau ródele lui, încát se făcea vesel cine le vedea.

«O mërle dragă» dișe Suferința, «dă-mi și mie obraji așa roșii și frumoși ca să se uite ómenii cu mai multă plăcere la mine.»

— Ba nu — respunse mërul, «dă-mi ai avé tu obraji rumeni și frumoși, nu te-ar mai priví ómenii cu atáta milă și bu-nătate.

VASILE BOERESCU.

Măhnită, se sculă copila și-și urmă drumul mai departe. Ajunse într'o grădină lângă pârâu, acolo eră atâta cântec de păseri, încât îi rîdea inima celui ce-l auđiá.

— Iubitele mele păsăruici, — strigă Suferința, — dați-mi cântecul vostru cel drăgăstos, ca să inवेशc ómenii.

— Ba nu, copilă dragă — ciripiră păsările, — de n'ai veni tu așa de incet și nu te-ai duce așa de lin, ómenii nu te-ar uita așa de curënd și ar simți îndată că ești suferința și le aduci durere.

Și tot mai departe se duse sërmana Suferința și ajunse într'o pădure înaltă. Pădurea respândiá mirósele ei aromatice și pasul trecea móle peste mușchiul cel gros de sub copaci. Pe ici pe colo se strecurau rađele sórelui printre frunđele șoptitóre și tremurau și se jucau deasupra mușchiului și puneau aurul lor pe frunđele veștejite. Eră o minune de frumusețe! Sërmana Suferința se răđimá obosită de un copac.

— Aici me pot aședá și nu aduc dureri, aici me pot odihni și nimeni nu se nenorocește la vederea mea.

De-odată se furișá o rađa de sóre prin fag, vedú frumóșii ochi intunecați, sări in ei, îi luminá și străbátu până in inima Suferinței. Și intréga pădure vedú strălucirea fermecátore in gingașa față a copilei, și tresări într'un frémët de mirare și bucurie. Dar Suferința nu șcicia că se făcuse mai frumósă, ea simțiá numai rađa din sóre tremurând caldă și veselă in inima ei.

— O! dragă pădure, strigă ea tare, dá-mi numai una din miile tale de rađe și me fac fericită!

De-odată se întinse in pădure o tăcere de mórte, copacii se uitără tristi unul la altul, rađa sórelui fugi din ochii Suferinței, atinse o șopárlă sticlitóre și se pierdú sub ierburile înalte. — Sërmană copilă, — diše un stejar bătrán, — o singură rađa de sóre te-ar face prea frumósă, ómenii te-ar chieamá prea des, și atunci ar trebui să sufere dureri peste puterea lor. Tu trebuie să remái fără lucire și fără căldură!

Incet se alunecá o lacrimă peste cimbrul lor dela piciórele Suferinței; el îi trimise dulcele seu miros și șopti mulțumire pentru picătura de rouă.

Și mai departe se duse neodihnită fetiță și ajunse la un loc mare și liniștit. Aici nimic nu se mișcă, numai séra páșiá deasupra lui, ea énsaș in umbră, dar impregiurul ei treceau șuvițe trandafirii prin apă, și o stea căđută sta neclintită pe tainica suprafață. Suferința își muiá mânia ei cea subtire in apă și o puse apoi pe frunte. Séra trecú pe lângă dēnsa și-i șopti: — Nópte bună! — Dormi fără vis, uită-ți durerea! — Suferința privi lung după dēnsa și diše cu o adiere lină: — Ódată am găsit liniște, in pădure, o singură dată mi-am uitat durerea, când aveam rađa sórelui in inimă; dar acésta a trecut!

Pierdută in visuri se uitá in apă; de aici veniá rēcóre și in negură treceau đinele săltând. Intr'un târđiu, Suferința vedú oglindindu-se o lumină roșatică, mai mare și mai infocată decât stelele, și luminând cu rađa ei printre intunericul noptii. Când își ridicá ochii, vedú că lumina veniá dintr'o casă de pe țerm; casa eră acoperită de iederá désá, iar rađa de lumină eșiá din o feréstră deschisă cu arc ascuțit. — Ce mirare! — gándiá Suferința, — acolo nu am intrat nici-odată, de și veghiéză cineva. Se apropie incet de feréstră și vede o femeie nespus de frumósă, cu păr alb ca zăpada, intr'o haină lungă și móle, invélită la cap cu o pânză subtire. Ea sciea harnică și cu mânia sigurá într'o carte mare, iar intre sprincene avea o dungă adâncă ca o

aspră hotărire, inse pe nările subtiri și pe lângă buze eră blândetea femeéscă și o nesfērșită bunătate de inimă. Suferința sta pierdută in privire; dar de-odată doi ochi suri și fermecátori se ridicară, se uitără liniștit la ea și un glas adânc cu dulce rēsunset îi diše: — Intră numa, intră, copilo. De mult te-am așteptat. Suferința intră uimită, asemenea cuvinte nu mai auđise. Indată se simți cuprinsă de brațe iubitóre, se vedú ridicatá pe genunchi și femeia cea minunată îi diše sărutând-o: — Dragă Suferința! Tu trebuiai să me găsești, eu nu puteam să te caut, căci eu nu viu la nimeni nechiamată. Eu sânt Maica Răbdarea, șed aici și ascult și veghiez. Lacul își aduce glasurile tuturor celor ce me chiamă. Adese, adeseori am umblat după urma ta, inse din nenorocire nu totdeauna.

Dunga de pe frunte se făcú mai adâncă. Suferința își ascunse capul la pieptul ei. — O vino totdeauna cu mine, — se rugă ea incet.

— Nu copilo; când me chiami, atuncia viu, și decá ești ostenită, intră și te oprește la mine. Eu trebuie să scriu cartea vieții și acésta își dá mult de lucru.

Biéta Suferința, mititica, remase tótă nópte la Maica Răbdarea și a doua đí de diminéța plecá întărită. Afară lumea intréga eră numai flori și verdéța, ca in vremea secerișului. Suferința se uitá la flórea macului și gándiá: — Sërmanelor! Acum infloriți așa de vesele și ve rēsfațați la sóre, și astáđi aveți să fiți táiate! — De-odată zări o față mândră, care sta singură in mijlocul câmpului și cosiá iute ca trei bărbați.

— Bună diminéța, subtirico, — strigă fata gluméța, — haide și-mi ajută! Și numai incepú să alerge spre dēnsa, și códele-i sburau și ochii cei albaștri rídeau ca sórele din cer. — Dar cine ești tu? — întrebá ea cu mirare, când vedú ochii cei intunecați ai Suferinței.

— Eu sânt Munca! Nu veđi ce sánétósă sânt și ce tárie am in brațe? — Đicënd așa, ea ridicá Suferința ca pe un copil in sus și fugi cu ea peste câmp, ríđend și chiuind. Peste față Suferinței trecú ca o umbră de roșéța, și ea diše suriđend: — Vino tu cu minel! Eu nu am voe să me odihnesc nici odată și sânt adeseori așa de obosită! — Asta nu se póte, surióră, căci eu trebuie să dorm pentru a fi sprintenă a doua đí. Điua sânt și eu pretutindenii și nicăeri, și trebuie să tot ríd, și decá aș vedé într'una ochii tei, mi s'ar oprí rí-sul aici in mine! Dar când me chemi, eu viu, remáiu de unde pleci tu, pentru a deschide fețele și a le face senine!

Și mai departe páși Suferința in diminéța sclipitóre și prin lumea cea intinsă. Iar Răbdarea și Munca se ținură de cuvânt și se făcurá sóțele ei credincióse. Adese se adunau séra in casa de lângă apă și citiau și scrieau cartea vieții.

CARMEN SYLVA.

Cugetări.

Pericolele nu există decât pentru aceia cari le cunosc.

*

Ómenii sânt cugetările pământului.

*

Mintea, de multe ori e păcălită de inimă.

*

O inimă face mai mult decât dece baionete.

Mângăere.

Ce cauți prin crângurile dese,
Precând tainic nỏptea le umbrește?
Pas de pas, pe loc ce te oprește?
E vre-un chip pierdut, ce ți-s'arată,
Séu náluca clipei suspendată,
Iarăș suridénd in cale-ți ese?

O, adormi pe iérba 'nrourată,
Nu-ți mai inspiná in van piciorul.
Uite, ce blánd murmurá isvorul,
De ai visuri, speláți-le 'n unde . . .
Ce mai cerci in taine a pétrunde,
Când o taină e vieța tótă?

L'ai pierdut? . . . S'a dus, n'o să mai vină;
Súnt atáția ochi ce știu seduce!

Amintire, lasă-ți ta o cruce,
Și cu mâna ta scrie pe dénsa:
»Dorul unui om vieța-mi stíns-a,
Fie și a lui de doruri plină!»

Și-i destul! Căci când v'a înțelege
C'ai murit, își va cercá morméntul
Și amar îl va mustrá cuvéntul . . .
Și simțénd blástémul unei mórte,
Va cercá a criptei tale pórtă,
Dar nici cerul n'o să-l mai deslege!

PETREA DELA CLUȘ.

Nervii Căpitanului.

Comedie in trei acte de *E. Labiche* și *Ed. Martin*.

(Urmare.)

O Damă. Serata dvóstre e fermecátóre!
Un invitat. Dați-ne voe să ve felicitám de vestea
ce-am audit-o . . .

Dna de Guy. Ce veste?

Invitatul. Cásătoria drei Lucia . . .

Horáțiu și Lucia. Cum?

Dna de Guy. Șciți deja?

Derigault (a parte.) Are să sbucnescă acuș!

Invitatul. Dar asta nu mai e un mister! . . . nu
pot decât să ve complimentez pentru alegerea viitorului . . .

Horáțiu și Magistan (mulțumind de-odată.) A dle!
negreșit că . . .

Horáțiu (a parte.) Cum? și ásta mulțumește?

Derigault (a parte.) Soldátoiu! o ie ca pentru
dénsul!

Invitatul. Tótă lumea de aici invidiéză fericirea
dlui Magistan . . .

Horáțiu, Dna de Guy și Lucia. Dl Magistan!

Derigault (a parte, privind pe Horáțiu.) Dcă-ți
plac bombele, inghite-o și pe asta, de-i fi in stare!

Horáțiu (invitatului.) Dă-mi voe, dle, să te intreb:
cine anume ța făcut cunoscut acéstă veste fericită?

Invitatul. Dl Derigault!

Toți invitații. Da, dl Derigault!

Derigault. Ail incede a isbucni prea tare!

Horáțiu. Al vra să dícă, acest bun, acest escelent
dn Derigault v'a spus? . . .

Derigault (incurcat.) Da . . . am cređut . . . ca epi-
trop . . . Dealtmintrelea eu me înțelesesem cu dra . . .
(Suie lângă Dna de Guy.)

Horáțiu. Lucia!

Lucia (incet și repede.) Eu am refusat! Atunci
mi-a đis că se va opune la căsătoria nỏstră, și că vom
fi siliți să așteptám până la majoritate . . . peste trei
ani . . .

Horáțiu. Al e lucru straniu . . . simt o mare tre-
buiță de a vorbi in particular cu el . . .

Dna de Guy. Horáțiu, liniștește-te!

Horáțiu. Fii liniștită . . . un savant . . . Am să-l
ieu cu dulcétă . . . cu logică . . . (Se aude orchestra in-
cepénd un cadril.)

Dna de Guy. Dnelor, dnilor, — cadrilul a ince-
put! (Toți es. Derigault vrea să mérgă in sala de danț.)

Scena XIII.

Horáțiu, Derigault.

Horáțiu (oprind pe Derigault.) Iertare, scumpul
meu dn Derigault! (Cadrilul incede.)

Derigault. Dle.

Horáțiu. Bine voiți a-mi face cinstea să vorbim
numai un moment.

Derigault. Mâni, dle, ve voi așteptá la mine, la
șése ore de diminétă. (Ușile din fund se inchid. Ca-
drilul continuă piano.)

Horáțiu. M'aș teme să nu fiu esact . . . eu nu me
scol de obicei decát la 8 diminéta . . . Dealtmintrelea
nu te voi oprí decát un singur minut . . .

Derigault. Vorbește, dle.

Horáțiu. S'ar păré, dle, că ca epitrop, dta opui
o multime de greutăți la căsătoria mea cu verișóra . . .

Derigault. Iti voi vorbi cu cuget curat, dle, — e
prea adevérat că . . .

Horáțiu. Dcă nu m'aș teme să te supér, te-aș
intrebá . . . pentru ce?

Derigault. Pentru . . . pentru nimic . . . In princip
inse, eu unul cred că militarii, ca bărbați . . . in căsní-
cía lor . . . nu . . .

Horáțiu. Al și pe ce basezi dta asta opiniune . . .
Scumpul meu dn Derigault?

Derigault. Militarii iubesc prea mult caii, vuetul,
armele, tutunul, béturile . . .

Horáțiu. Adică dta ne consideri ca pe niște sél-
bateci, scumpul meu dn Derigault!

Derigault. Nu tocmai . . . áșá, prea mult! . . .

Horáțiu. Dar áșá ceva . . . mai puțin.

Derigault. Da, áșá cumva . . . cam puțin.

Horáțiu. Nu voi discutá opiniunea dtale . . . me
voi márgini numai să-ți observez, că eu nu mai sűnt
militar, pentru că mi-am dat demisia.

Derigault. Intr'adevér! . . . dar este cu neputință
ca să nu fi conservat chiar fără de voia dtale, órecari
obiceiuri nedeslipite de vieța de campanie.

Horáțiu. Atunci, dta me socoți un om reu cres-
cut, scumpul meu dn Derigault?

Derigault. Nu tocmai . . .

Horáțiu. Dar . . . tot . . . puțin . . .

Derigault. Da . . . puțin . . .

Horáțiu (a parte.) Mí se pare că sűnt prea blánd
prea . . .

Derigault. Ian ascultá curat, — intre noi vorbind
— dta nu iubești, și nici că poți iubi pe verișóra dtale.

Horáțiu. Și pentru ce?

Derigault. Ai sosit din China abia alaltă eri.

Horatiu. Dar nu mi-am lasat inima amanet la Peking!

Derigault. Nu face nimica... amorul acesta care te-a cuprins asa de-odata... e foarte extraordinar... si gurele rele ar putea prea usor sa dică...

Horatiu. Ce?

Derigault. Ca nu pentru dra, dar pentru stabiliment...

Horatiu. Stabiliment... ce stabiliment?

Derigault. Dra Lucia are 450.000 fr. zestre...

Horatiu. A! cu atat mai bine... dar eu nici nu scieam...

Derigault. O! nu scieai?...

Horatiu. Cand t-o spun...

Derigault (incredul.) Mi-o spui!

Horatiu (infuriindu-se.) A! ie-ti sema!... (linistindu-se.) Te sfatuesc sa nu te prea arati pe calea acesta... Eu sunt prea bland... prea gingas cu dta... dar nu trebuie sa abuzezi, scumpul meu dn Derigault...

Derigault. O dne! nu dic eu asta pentru dta... dar sunt omeni cari, sub o aparenta franca si vesela, caută pe furis niște afaceri grăsuine...

Horatiu (a parte, continandu-se abia.) Drace! o sa scap...

Derigault. In lumea noastra... numim acest soi de omeni... rodatori de zestre...

Horatiu (sarindu-i in gat.) Ai sa-ti inghiti cuvintele! ai sa-ti le inghiti!...

Derigault (degajindu-se.) Cum? cu violenta.. Nici odata!

Horatiu. Eu, rodator de zestre! eul (Da un picior puternic lui Derigault in momentul in care acesta voia sa iasa prin fund. — Ușa se inchide după Derigault ce dispare buimac.) A drace! mi-a scapat!... doue la numar!... Va trebui da, sa-mi leg acest picior — ca sa mai pot intra in lume... Dar scii c'am nimerit-o bine! Epitropul... un om serios!... A reintrat in bal... are sa povestisca totul!... Ce scandal!... si casatoria mea! Me duc sa incerc a potoli lucrul... (merge in fund si deschide usa.) Uite! el jocal... (Pică pe un scaun sbucnind de ris. Se vede Derigault in fund jucand singur.)

(Cortina.)

(Va urma.)

N. A. BOGDAN.

Port un jug.

Port un jug d'o vreme 'ncoce
Si sa-l port grozav imi place,
Ca-mi e pus de niște ochi,
Nu le fie de-deochi!
Iar in carul care-l trag
Șade cinc-mi e mai drag.
Numai nu știu ce tot face,
Ca nu mână cum imi place.
S'a mplinit anul acum
De când tot suntem pe drum
Si nu știu unde me duce;
Frică-mi-e c'or să-mi 'ncurce
Călăuzele de ochi,
Nu le fie de-deochi.

CORNELIA DIN MOLDOVA.

Fin de siècle.

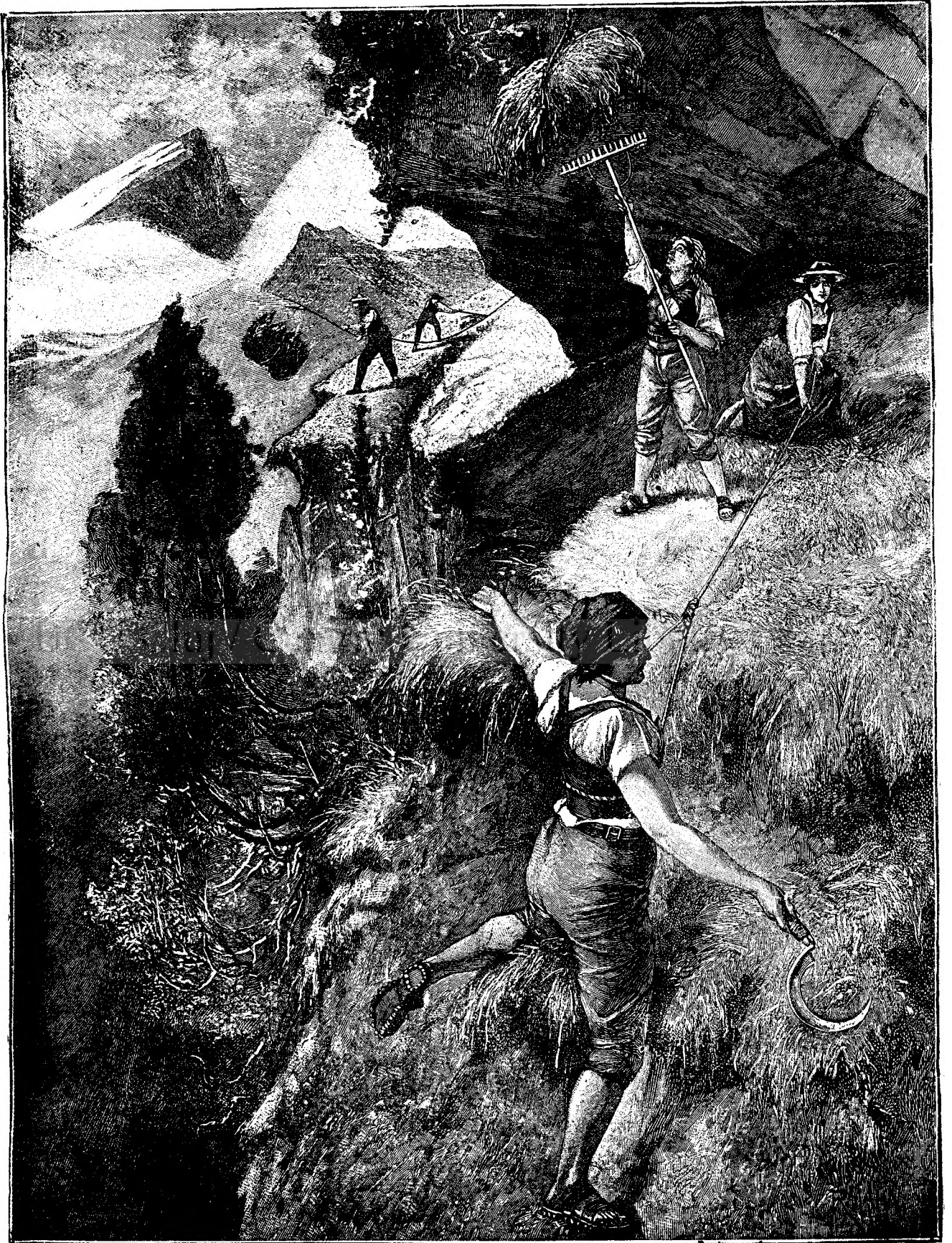
De Max Nordau.

Caracterul comun al numeroșelor manifestări contemporane, precum și dispoziția sufletească fundamentală care se invederază in acele manifestări se resumă in cuvântul «fin de siècle». Se știe de demult că espresia unei idei este luată de obicei din limba poporului care a conceput cel dintei, această idee. Filologia, in serviciul istoriei civilizației, s'a slugit in totdeauna de această lege pentru a căpeta cu ajutorul originii radicalelor niște cunoștinți privitoare la patria celor dintei născociri, și la mersul de dezvoltare al diferitelor rase omenesci. «Fin de siècle» este francez, pentru că Franța a fost cea dintea in a ave conștiința de starea acesta sufletească pe care o numim astfel. Cuvântul a sburat prin totă lumea civilisată și a fost primit de tote limbile culte. Acesta e o dovadă că el respundea unei trebuinți generale. Starea «fin de siècle» a sufletelor o găsim astăzi pretutindeni; dar foarte de multe ori nu e decât imitarea unei mode străine, socotită ca distinsă, și nu are nimic organic. Ea se infățisează in chipul cel mai adevărat in țera sa natală; și Parisul este locul cel mai propriu pentru a o observa in manifestările sale felurite.

Faptul căcuvântul in sine e cu totul naiv, acesta e cu totul nefolositor de demonstrat. Numai creerul unui copil séu al unui sêlbatic a putut concepe ideea grosolană că vécul este un fel de ființă vie răscută in chipul nașcerii unui animal séu om; că trece prin tote fazele de esistență, copilăria, tinerețea, maturitatea, iar pe urmă imbetrăneșce și piere puțin câte puțin, pentru a muri la sfârșitul anului 100, după ce a indurat in cei de pe urmă de ce ani infirmitățile unei senilități deplorable. Acest antropomorfism séu zoomorfism copilăresc nu reflectază măcar că împărțirea arbitrară a timpului care inainteză cu un pas de-a pururi acelaș, nu este aceeaș la toti omenii cibilisați, și că in momentul in care vécul al 19-lea al erei creștine, astfel personificat merge, după cum se dice, spre morțe cuprins de cea mai deseversită istovire, — vécul al XIV-lea al lumii mahometane se răsfață cu voioșie in primii sei de ce ani, iar vécul al 57-lea al Ovreilor, cu al 52-le al seu, urcă cu un pas sigur vérful dezvoltării sale. Și cu și se nașce pe pământ o generație de 130.000 de ființi omenesci pentru cari lumea incepe in ziua nașcerii, și noul cetățen al Universului nu este nici mai prăpădit, nici mai vioi, după cum a véđut lumina dălei in 1900, in mijlocul agoniei vécului al XIX-lea, séu in 1901, ziua de naștere a vécului al XX-lea. Dar acesta este un obicei al spiritului omenesc de a proiectă in afară propriile sale stări sufletești. Obiceiul acesta naiv și egoist espl. că de ce francesii atribuie vécului propria lor istovire și vorbesc de așa đisul «fin de siècle» acolo unde, la drept vorbind, ar trebui să spună «fin de race»¹

Dar ori și cât de prost ar fi cuvântul «fin de siècle», starea de spirit pe care e menit s'o definască, esista de fapt la păturile cărmuitoare. Dispoziția sufle-

¹ Pasagiul acesta a fost reu înțeles de mulți. Se deducea din vorbele mele de mai sus că toti Francezii erau degenerați, iar rasa lor, pe cale de a pieri. Inse ultimele paragrafe ale acestui capitol dovedesc clar că eu nu aveam in vedere decât «cele de ce mii de sus». Poporația dela țera, o parte din muncitori și din burghezie sunt sănătoși. Eu am stabilit numai descompunerea așa đisei «societăți» precum se intitulează ei enșși, locuitorii bogați ai orașelor mari. Ei sunt aceia cari au născut pe «fin de siècle» și tot lor li se aplică și «fin de race».

Adunat de fân in Alpi.

tescă actuală este stranie și confusă, compusă în acelaș timp din agitație febrilă și descurajare tristă, din frică de vitor și veselie desnădejduită care se resemneză. Senzația domnitoare este aceea a unei inmormentări, a unei stingeri. «Fin de siècle» este o spovedanie și o plângere în acelaș timp. Mitul vechiu al Nordului cuprindea îngrozitoarea dogmă a Amurgului Țeilor. În Țilele noastre se deșteptă în spiritele de elită neliniștea tristă a unui amurg al popórelor în care toți sorii și toate stelele se sting puțin câte puțin, și unde, în mijlocul naturei cuprinse de mórte, ómenii pier împreună cu toate aședămintele și creațiunile lor.

Nu pentru întâia dată, se întemplă ca în mersul istoriei, spiritele să fie cuprinse de gróza sfêrșitului lumii. La apropierea anului 1000, un asemenea simțiment cuprinsese și popórele creștine. Dar gróza chiliastică se deosebește cu totul de emoțiile «fin de siècle». Desnădejdea ómenilor, la sfêrșitul celei dintâi mii a erei creștine, proviniá din simțimentul deplinității și al bucuriei de viață. Fiecare simția circulând ceva cu impetuositate în toate membrele sale; fiecare avea conștiința unei capacități de plăcere nici de cum slăbită; și-i erá grózá ori cui de a muríodată cu universul, pe câtă vreme erau încă atâtea cupe de golit și buze de sărutat, și pe câtă vreme fiecare avea totă puterea de a se bucura de unele și de celelalte. Nu e inse nimic la fel în impresia «fin de siècle». Tot astfel, ea n'are nimic comun nici cu mișcătórea melancolie apunetóre a unui Faust, care, bêtân fiind, revisuind opera vieții sale, este mândru mai întâi de cele ce a sevêrsit; în urmă, bágând de sémă cele ce n'a isprăvit, e cuprins de dorința ardétóre de a le vedé terminate, și deșteptat fiind în timpul nopții de neliniștea care-l torturá, tresare strigând: «Voi să me grăbesc de a sevêrsi ceea ce am visat». Dispoziția «fin de siècle» este cu totul altfel. Ea este desnădejdea neputincióasă a unui bolnav cronic, care, în mijlocul naturei înfloritóre și veșnice, simte cum móre puțin câte puțin; ea este invidia unui desfránat bêtân și bogat care vede o tineră pãreche îndrăgostită, ascundându-se într'un stufiș tãinuit; confusia epuisaților și a neputincioșilor cari, fugind din Florența de frica unei ciumi, s'ar refugió într'o grădină încântátóre pentru a trăi de ce Țile bune acolo, și s'ar torturá însedăr ca să capete în ora nesigurá încă o singurá plăcere. Aceia cari au citit «Un cuib de boieri» de Turgeniew, își reamintesc sfêrșitul acestei lucrări frumoșe. Eroul, Lavretzky, ajuns la pragul bêtãneței, se reintórce în casa, unde, când erá tiner, își trăise romanul seu de dragoste. Nimic nu s'a schimbat. Florile înfloresc în grădină, pãsêrile ciripesec cu mult farmec prin copacii cei mari în cari și-au aședat cuiburile lor, și câțiva copii sburdalnici petrec și se jócă sgomotos pe ierba próspectă. Numai Lavretzky e deja bêtân și contemplá cu tristețe de departe, tabloul acestei naturi care-și urméză veselá existența ei, fără a se ingrigi de loc că iubita Lisa a dispãrut séu că Lavretzky e acum zdrobit și oștenit de viață. Convingerea lui Lavretzky că, în mijlocul acestei naturi veșnic tinere, veșnic înfloritóre, numai el este acela care nu va trăi mâne; strigătul de agonie al lui Alving: «Sórele! sórele!» în «Strigoii» de Ibsen, — iată care este adevêrata dispoziție «fin de siècle» a contimporanilor noștri.

Cuvântul la modă pórtă pecetea aceluí înțeles vag care-l face apt de a indicá toate lucrurile pe jumătate conșciante și fórté puțin clare cari agitá spiritele. Tot așa ca vorbele «libertate, ideal, progres», cari par a exprímá niște noțiuni și sânt numai vorbe, — «fin de

siècle», nu însémná nimic în sine și capetá un înțeles schimbátor după cercul de idei al acelor cari se servesc de densusul.

Cel mai bun mijloc de a ști ce se înțelege prin «fin de siècle» este de a trece în revistá un șir de casuri în cari s'a întrebuițat cuvântul acesta. Casurile pe cari le vom citá aci, sânt scóse din Țiare, și cărți franțuzești din cei doi ani din urmă.¹

Un rege abdică, își pãrãsește țera și se instaléză la Paris. El a avut inse grija de a-și mai rezervá câteva drepturi politice. Iată că într'o bună Ți, el pierde o mulțime de bani în cărți și se aflá într'o mare incurcatură. Atunci cade la invoelá cu guvernul țerii sale și în schimbul unui milion de franci, renunță pentru totdauna la toate titlurile, situațiile oficiale și privilegiile ce-i mai rămãseseră. Iată un rege «fin de siècle».

Un episcop este dat în judecată pentru ofensá adusá ministrului de culte. În cursul desbaterilor, diaconii sei, cari l'au însoțit la proces, impart gazetarilor apêrarea sa tipãrită de mai înainte într'un mare numêr de esemplare. În urma condamnării sale la o amendă, el organizéză o subscripție publică care-i aduce de de ce ori mai mult decât amenda la care erá osêndit. Mai publică și un volum — reclamá care cuprindea toate scrisorile de felicitare ce i se adresaseră. Face apoi o cãlétorie prin totă țera, arátându-se în toate bisericile mulțimei curióse de a vedé celebritatea Țilei, și cu prilejul acesta nu lipsește de a mai supune la o nouă contribuție pe credincioșii sei. Iată un episcop «fin de siècle».

Ucigașul Pranzini, după ce a fost executat, este adus în sala de autopsie. Șeful poliției secrete își taie o bucată mare din pielea cadavruului, o tãbãcește, și pe urmă își face dintr'ênsa niște port-Țigare și port-visite pentru el și eățiva prieteni. Iată un funcționar «fin de siècle».

Un american se însórá într'o uzină de gaz, se urcă apoi cu nevêsta sa în balonul ce-i aștépă și face cãlétoria de nuntă prin nouri. Cãsătoria «fin de siècle».

Un atașat al ambasadei chineze din Paris publică, sub numele seu, cărți spirituale scrise în franțuzește. Negociéză cu diferite bănci în privința unui mare împrumut ce vré să facá guvernul seu și după cererea sa i se avanséză sume însemnate asupra afacerii negociate. Mai târziu se aflá că cărțile i-au fost scrise de cãtră secretarul seu francez și că atașatul de ambasadă chinez a tras pe sfórá băncile. Diplomat «fin de siècle».

Un elev din clasa a patra gimnasială trece cu un coleg pe la o închisóre, unde tatăl seu, un banchier mare, a stat închis de mai multe ori pentru bancrută fraudulósă, deturnare de fonduri și alte crime bãnóse. El arată prietenului zidirea și-i Țice zimbînd: — Iată liceul lui papa». Fiu «fin de siècle».

Doze prietene de pension din familii bune, stau de vorbă. Ana oftéză.

— Ce ai? o întrebă cealaltă.

— Un mare neceaz.

— Anume?

— Îl iubesc pe Raul și me iubește și el.

— Și de asta oftezi? Raul e frumos, tiner, elegant. Cum de te întristéză asta?

¹ O comedie, în patru acte, de H. Micard și F. de Jouvenot, intitulată «Fin de siècle», și jucată la Paris în 1890, nu ne ajutá mai de loc din punctul de vedere al înțelesului pe care Francezii l'au dat acestui cuvânt, pentru că intenția autorilor n'a fost de a reprezentá o stare de suflet a contimporanilor, ci numai de a dá piesei lor un titlu cu care credeau că vor atrage publicul.

— Tóte bune, dar decă n'are el nimic, nu aşá cá-i reu? Şi părinţii mei voiesc ca să me mărit cu baronul care e sleit, pleşuv şi urit, dar fórte bogat.

— Ei bine, draga mea! mărită-te cu baronul şi pune-l să facă cunoşcinţá cu Raoul. Veđi cá n'ai minte! Domnişóre «fin de siécle».

(Finea va uramá.)

R. VERMONT ŞI H. STREITMANN.

Pentru mame.

Mijloc d'a se cunoşce de e bun laptele ce se dá copilului să sugă. Cel mai bun mijloc de a se şci decă laptele este destul de abondent şi de bună calitate, este de a cântări copilul in fiecare ęi, séu cel puţin la 8 ęile odatá.

In cele dintei patru luni, el trebuie să creşcă cu 20—30 grame pe ęi; dela a 4 la a 8 luná cu 10—20 grame; dela a 8 până la a 12-a cu 2—10 grame.

Decă nu obţinem acéstá creşcere, decă copilul remáne abátut, nepásátor, decă el nu profitá nimic, decă scaunele lui sânt veręi ca spanacul, atunci trebuie să şcim cá copilul nu se hrăneşce bine, nici in deajuns, şi cá trebuie să-i aducem o doicá séu să-l alăptăm artificial.

In trecát vom ęice cá copilul trebuie să fie cântárit desbrácat, şi prin urmare in casá să fie destul de cald, cá să nu recéscá; iar balanţa să fie destul de simţitóre, arátându-ne chiar şi o diferinţá micá de 5 grame.

Obiceiul de a cântári copilul indatá dupá naşcere esistá şi la populaţiunea nóstrá ruralá, nu inse pentru a vedé cât este de mare noul născut, ci pentru ca să nu se lipéscá farmecile de el nici odatá; séu decă se uitá să se cântárescă, apoi acéstá o face pentru ca să se şcie in câtá apă să-i descánte de léc când va avé trebuinţá, de óre ce cantitatea apei pentru ca să aibá descántecul léc trebuie să fie de o potrivá cu greutatea copilului când s'a născut.

Cum trebuie să se hrănescá mama care alăptésá? Hrana mamei trebuie, inainte de tóte, să fieuşor de mistuit, in cantitate indestulátóre, dar nu esageratá şi de bună calitate.

Nu este de trebuinţá să schimbám alimentaţiunea mamei intr'un mod brusc, să o facem de-odatá prea hránitóre, séu să o compunem din mánçári speciale, cunoscuté ca fiind bune pentru a imbogáţi laptele, adicá a-l face mai hránitor cum este linteá şi cartofii.

De sigur cá in óre-care măsurá feculentele măresc cantitatea laptelui, dar ar fi contra bunului simţ de a le da in prea mare cantitate in paguba cárnei şi a peşcelui, cari pot să dea tot atáta lapte cât şi vegetalele.

Frucclele, prájiturele, inghetáta este bine să fie suprimate, iar decă nu se póte, atunci mamele să aibá in vedere ca să nu mánánce prea mult din ele.

Lucrul principal este ca mamele să aibá digestiunea (mistuirea) bună, ceea ce se obţine prin varietatea regimului séu prin aeraţiune.

De béuturi mama va face us ca in timpurile ordinare.

O condiţie de mare preţ este ca mamele să-şi aibá un repaus físic şi moral indestulátor, să dórma cel puţin 6 ore din 24, un cuvânt mai mult pentru ca să obişnuiéscá copilul cu óre-care regulá in sugerile lui.

Mai mult, emoţiunile vii ale mamei, o bucurie séu o supérare mare, pot să aducá schimbare in compoziţiá laptelui, care să dea naşcere la unele fenomene nervóse, cum sânt convulsiiunile (spasmele) şi altele. A. S.

Poesii poporale.

— Culese din comuna Maidan. —

Humor şi satirá.

Stáđi luni şi máne marţi,
Bine tráirá doi fraţi,
Până furé ne 'nsuraţi,
Dar decă se insurará,
Eşirá la domni afará,
Grái frate cátrá frate:
— Bate-ţi tu frate nevésta,
Ca să nu ne spargá casa.
Dar fratele cá ęicea:
— Ba eu frate nu oi bate,
Ci i-oi pune traista 'n spate,
Şi-i dau drumu 'n strinárate,
C'aşá-i strinu de milos,
Ca şi spinu de spinos.
Dar nevésta cá gráiá:
— Mái bárbate dumneata,
Nu-mi pune tráistuţa 'n spate,
Ci ia tu sbiciuţu 'n máná,
Şi me bate-o sęptémáná,
Sá me faci muere bună,
Cá de-aş fi muere bună,
N'aş umblá nóptea pe luná,
Cu ibovnicul de máná,
Cu găina friptá 'n pólá,
Cu turta sub sisiórá.

Sá vini bade la grádiná,
Ca să culegem sulfiná.
La grádiná la prilaz,
Ca nu mi-i bárbatu acas.
— Ba eu ęeu nu-oi veni,
Macar acasá să fi.
— Ție fricá să nu-ţi fie,
Cá el îi in fundu sobii,
Cá el şede pe podele,
Şi-şi frécá la obele,
Tune dracu 'n el şi ele.
— Muere me drácuşi?
— Ba eu nu te-am drácut,
Ci cu fusu m'am sfádit,
Cá nu se invérte bine,
Tune dracu 'n el şi tine!

Cáte lacrámi am vęrsat,
Am fácut fántáná 'n sat,
Fántáná cu 3 isvóre,
Cin' o bé din ea să mórá,
Sá bé baş duşmana mea,
Sá plesnescá ferea 'n ea,
Sá bé şi iubitul meu,
Ca să-l ținá Dumneęeu,
Cá de când ne-am indrágit,
Duşmanii ne-au ingrádit,
Nu cu garduri de nuele,
Numa ęeu cu vorbe rele,
Dare-ar Dumneęeu un vânt
Sá deé gardul la pámént,
Numai parii să remáná,
Duşmanilor de támáne.

Maria nebuna.

Pentru 10 creștari pe ți pliviă tótă țiua in grădină. Naltă, bine făcută, in totdauna curat imbrăcată, véra o vedeai vecinic printre straturi.

Avea țiile bune, și atunci lucră cât patru. Séra își luă simbria. Își neteđiă brobóda roșie pe cap oprindu-se puțin pe loc. Apoi țiicea așeđată și cu o serioșitate gravă:

— Acum me duc. Trebuie să fi sosit.

Și se ducea de-a dreptul la poștă.

Impiegatul cunoșcea povestea de mult.

Maria așteptă dela împératul o ladă mare, plină cu haine scumpe. Haine de aur și de argint.

N'a sosit încă.

De obicei, Maria oftéză greu, și ochii ei mari, de un albastru spălăcit, se umplu de lacrimi. Remăne câtva timp nemișcată in pragul ușii, apoi plécă cu pași grei, hotărâți.

Acasă, se retrage intr'un colț de șură, unde plânge liniștită, oftând din când in când:

— Așá-i omul fără noroc.

... Altă dată își perde răbdarea. Și atunci straturile remăn séra tot așá de pline de buruieni, cum a fost diminéța când le-a luat in primire.

Maria tótă țiua stă in picioré și se uită la cer. Așteptă *semnul*.

Iată-! L'a vėđut. E carul cel de foc, care vine de sus dela împératul, ca să o ia și pe ea... Intr'o clipă Maria țișpare din grădină. Alérgă la poștă...

Tot Halmagiul o șcie. O cétă de copii alérgă după ea.

E scenă mare la poștă.

Maria nu se lasă convinsă odată cu capul. Trebuie să fi sosit. A vėđut *semnul*.

— Haide repede, scóte lada, că me așteptă carul cel de foc... Me duc la Lac!

Și Maria zimbeșce, clipind misterios din ochi.

— Me așteptă Lac! țiice șoptind. Tată-seu, împératul, a trimis carul cel de foc după mine... Taci, să nu audă nimeni... Să scot hainele de aur de colo din ladă și me imbrac cu ele... Da, ca nóra împératului.

Figura ei e plină de lumină. Dispare chinul imprimat așá de adânc in brazdele din giurul gurei, de pe la ochi... Trăsăturile slabe, obosite, iau espresia unei fericiri dulci, nemărginite...

Maria se aplécă incet spre urechea impiegatului, care scrie zorit și nădușit la mésză.

— I-a spus Lac că am să fac... Și împératul...

— Ian lasă-me in pace și cară-te odată afară de ací!

Și impiegatul o imbrănceșce afară pe ușă.

Copii se năpustesc asupra ei. Unii o întărită că «domnu poșta-meșter» vré să-i oprésză hainele cele de aur, cari sânt așá de scumpe încât ai puté cumpérá tot pământul, cât e de ací până la Abrud și până la Deva și până la Beciu, tótă lumea ai puté s'o cumperi pe prețul lor.

Dar Maria nu e résbunătóre. Cade in genuchi, plânge, se rógă, să le fie milă de ea. E o biétă fată

săracă, fără mamă, fără tată, slujnică la străini. A venit de acasă după Lac, pe care l'a luat la jandarmi și l'a dus departe până la împératul...

«Vedí, împératul cum l'a vėđut, nu l'a mai lăsat de lângă el... Lac e fecior de împérat acú... Dar o iubeșce tare, nu póte să o uite și mereu trimete carul cel de foc și o chiamă acolo in împéráția lui... Dar așá cu tótele astea nu se póte duce, că dór acolo fetele umblă cu haine scumpe, și lui Lac i-ar fi rușine de ea.

Și iar plânge in hohot.

Un copil mai milos ridică de jos o bucată de hărție și se apropie de nebuna.

— Taci Mărie, că uite ți-a trimis Lac scrisóre.

Ea tresare. Își șterge ochii și se rógă să i-o citească.

«Dragă Maria mea. Cu sănătate îți inchin acéstă scrisóre și me rog lui Dđeu să te țină cu pace și cu voie bună. Ci că ai auđit și tu că eu m'am făcut feciorul împératului și că am pornit cu óstea in giurul lunei. Am bătut pe turci, pe muscali, pe unguri și pe toți păgânii de pe fața pământului. Dar ori cât voi umblă, pe tine n'am să te uit Măria mea»...

Copii rid in hohot, și cel care a făcut hazul e mândru de atăta isbândă.

Maria se ridicase in picioré și ascultase cu gura căscată. Acum își pune ochii in pământ și zimbeșce rușinosă, jucându-se cu ciucurii dela șort.

— Adă scrisórea, domnișorule.

O împătură, o pune in sín și zimbeșce fericită.

— Vine și me ia! șoptesc buzele ei uscate. N'o să fac pe drumuri.

Nici o amintire despre nóptea aceea ingrozitóre, in care se ascunsese intr'un șanț din pădurea Șortocului, unde a fost gășită apoi ea nebună, și copilul mort.

Mulți ani de-a rëndul Maria nebuna fusese hazul copiilor și al ómenilor fără inimă pe stradele Halmagiului. Numai o singură dată a fost vėđută furiósă.

Intr'o ți copii îi citiră o scrisóre in care Lac o blăstémă și îi spunea că n'are să mai trimită carul cel de foc, că o uitase și se insurase cu o fată de împérat.

— Minți! Afurisit să fi!

Și alungă lumea din giurul ei cu pietre, cu bulgări, și cu răcnete inffiorátore.

Se isbi de pământ, își rupse hainele, pėrul, și se rani tótă.

O duseră la subprefectură unde o ținură legată câteva țiile. Dar nu mai avú altă crisă.

Remase din țiua aceea vecinic tristă și abătută.

Se tot uită la cer și nu mai vedeă *semnul*.

Intr'o ți de iérnă o gășiră inghețată pe malul pėriului.

CONSTANȚA HODOȘ.

De ce te pierđi.

De ce te pierđi in năluciri

In viéța ta de amintiri,

Când din ilusii noi ne nașcem,

Iar fericirea n'o cunoșcem,

Când dragostea-i un trist cuvėnt

Și viéța nóstră un mormėnt,

Ș-a nóstre visuri—stele-aprinse,

In veci prea sus și neatinse?!..

VIRGINIA MICLE GRUBER.

Ilustrațiunile din nr. acesta.

Vasile Boerescu. Printre bărbații de stat ai României, Vasile Boerescu a ocupat un loc de frunte, ca juriconsult.

S'a născut la București în 1 ianuarie 1830; studiile liceale le-a făcut la St. Sava în 1850. Încă pe băncile școlii a început să lucreze în «Pruncul Român» redactat de C. R. Rosetti, din care cauză a și fost arestat la Ploești de cătră muscali. La 1852 s'a dus la Paris, ca să-și completeze studiile; el lucră și acolo, cu Brătianu și Rosetti, pentru cauza națională, fără insea-și neglijiă studiile. La 1855 își luă licența în drept, apoi înainte d'a-și trece doctoratul publică în limba franceză un memoriu asupra cestiunii politice și economice a Moldo-României, care s'a distribuit plenipotențiatilor puterilor străine, adunați la congresul din Paris la 1856, pentru care a primit multe scrisori de încurajare dela omenii însemnați ai Europei. La 1857 ș-a luat doctoratul. Încă a nu-l luă, scrisese o nouă broșură: România înainte tratatului din Paris la 1856. La 1857 s'a întors în patrie și în acelaș an fu numit profesor de drept comercial la colegiul St. Sava, mai apoi creându-se facultatea de drept, continuă cursul până 'n 1882 la universitate. Într'aceste, numit membru și director al Eforiei școlilor, a adus mari servicii învățământului public.

Activitatea lui politică a fost tot atât de roditoare. La 1857 creează diarul «Naționalul», ca organ al liberalilor moderați, bine cunoscut pe timpul acela și în părțile noastre. La începutul anului 1859 a fost ales deputat la cameră și avu un rol mare la proclamarea unirei principatelor prin alegerea lui Cuza, Domn și al Munteniei. La 1860 intră în ministeriu, întâiu la instrucțiune, mai apoi la justiție. La 1864 fu chemat în capul consiliului de stat ca vicepreședinte. La 1865 publică o nouă operă, Jurisdicțiunea consulară în România. La 1866, în urma abdicării principelui Cuza, fu trimis de Adunarea națională dimpreună cu alții în misiune diplomatică; iar după urcarea pe tron a prințului Carol de Hohenzollern, a fost chemat să facă parte din cabinet, unde a și stat până 'n 1870. La 1873 a ajuns ministru de externe și a stăruit mult pentru independența României, sub el s'a semnat în 1875 prima convențiune de comerț. În 1879 îl vedem ultima-ora intrând în guvern, ca ministru de externe; dar în 1881, silit de bôlă, își părăsi postul, fără insea d'a încetă să lucreze până la môrte.

Adevărata arenă a activității lui a fost terenul politic. Ca juriconsult, rolul lui nu e mai puțin însemnat. Ca profesor face cel dinteu comentariu al dreptului comercial român, anotează și codifică toate legile și regulamentele țerii. Ca orator a fost unul din cei mai distinși. Facultatea și baroul l'au ales decan al lor mulți ani de-a rândul. Pe teremul economic ș-a făcut merite prin fondarea societății române de asigurare «Dacia-România».

A murit în 18/30 novembre 1883, la Paris, pe drumul d'a-și căută de sănêtea sdruncinată.

Adunat de fên în Alpi. Printre munții acoperiți de zăpadă ai Alpilor, pe niște coste ce se 'ntind spre valeda prăpastiosă, ici-colo ca prin minune natura a produs nițică ierbă verde, care insea numai cu primejdia cea mai mare se pôte aduce jos de acolo.

Fete cu papuci (ghete) de lemn și bătute de desubt cu cuie, legate la mijloc cu funii, taie cu secerea

ierbă verde și când au tăiat câte un braț, o légă snop și cei de-asupra o trag sus, de unde apoi prin niște spărturi grozave o duc acasă.

Adunatul acesta e fôrte primejdios. Numai un mic alunecuș și bieta fată se rostogoleșce în prăpastia înfricoșată.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Șcrii literare. *Di George Cătană*, învățator în Bănat, a scos la lumină în Gherla tomul al doile din «Poveștile Bănatului». — *Di Ioan Boros*, paroc român gr. c. în Zabran, comitatul Timișorrii, a scos de sub tipar la Gherla, cu aprobarea episcopiei Lugosului, o lucrare intitulată «Ierarchia Bisericească» seu «Esplicarea ceremoniilor sacre la chirotonia s. gradelor ierarchice». — *Di I. Otescu*, profesor la București, a publicat acolo în doue volume: «Cursul complet de aritmetica raționată.» — *Di dr. Petru Barbu*, profesor la Caransebeș, a publicat acolo «Catechismul religiunii ortodoxe resăritene».

Grigorie Alecsandrescu. A apărut la București un volum elegant de 447 pagini, cuprindând scrieri în versuri și prosă de Grigorie Alecsandrescu, cu un portret și un facsimile, publicat sub îngrijirea dlui I. Bianu, care a reprodus în acest volum, după manuscris, și trei poesii necuprinse în edițiunile de pân'acuma. Publicațiunea acêta s'a făcut prin pietatea amicală a dlui Ion Ghica. Grigorie Alecsandrescu este cea mai senină și mare figură de artist în literatura generației trecute. În prefața volumului, dl Ion Ghica scrie despre dênșul aceste: «A dice de dênșul că a fost poet, și poet de un talent superior, nu este destul. El a fost un suflet mare și nobil, o inimă curată și generosă, vesel și glumet; îi plăcea societatea alêsă, și decă câteodată căută singurătatea, eră mai mult ca o alinare la amărăciunile vieții, de acea și scrierile lui dintr'acele momente, respiră o stare de întristare melancolică a sufletului seu. Eră de școlă aceea, care consideră darul poesiei ca un deposit sacru, pe care omul inzestrat de sus este dator să-l păstreze curat, neatins de patimele și slăbiciunile omenești, așa că el privia de sus în niște senină splendorea adevărului și frumosului, care luminează binele și loveșce vitiul și nemernicia; în mândra și majestuoasă lui indignațiune, condeiu seu stigmatiză injosirea, cinismul și lipsa de probitate, precum o vedem în unele din poeziile sale. Vieta lui a fost o vieta de luptă și de martir; a luptat pe față, cu curaj, la lumina mare, pentru libertate în contra despotismului, pentru dreptate în contra abuzului și năpăstuirii, păstrând totdeauna căldura și devotamentul tineretei. A luptat fără altă ambițiune, decât aceea de a fi folositor țerii sale. Condeiu seu original și plin de spirit și de grație nu s'a inspirat decât de pulsatiunile mari și patriotice ale sufletului seu. Generația veche a admirat cu iubire scrierile lui Alecsandrescu, le-a avut ca un catechism de virtute și de patriotism; și mulți pôte că au pășit pe calea cea dréptă, de témă să nu-și cunoască abaterile în vre-o satiră seu în vre-o fabulă d'ale lui Alecsandrescu. Tinerilor români ai generațiunii care se ridică, le dic: Fiți patrioți și modești ca Alecsandrescu, și când voii să știți cum se glorifică faptele cele mari, citiți odele și elegiile lui; când voii să știți cum se ride de ambițioșii de rënd și cum se bicuiueșce vitiul, citiți satirele și fabulele lui Alecsandrescu. Dotat de un talent mare, el și-a iubit țera, s'a respectat pe sine,

și a lăsat în memoria noastră operele spiritului și ale inimii sale.

«*Degenerarea*» de Max Nordau. Dnii R. Ver-
mont și H. Streitmann au făcut un bun serviciu litera-
turei române, traducând în limba noastră renumita lu-
crare «*Degenerarea*» de Max Nordau. Ilustrat autor al
«*Minciunilor convenționale ale omenirii culturale*» in-
vederează și în lucrarea acésta aceleași însușiri funda-
mentale ale spiritului și caracterului seu: curagiu pro-
fund, democratism, intrasigent și înaintat, analiză epui-
sătoare, discernare minunată a momentelor esențiale, un
sistematism deseversit și o admirabilă fineță de spirit.
Degenerarea care a cuprins «*societatea bună*», decăde-
rea și putrediciunea ei, o zugrăvește în chip strălucit,
fără nici o perdea. Fără a fi în tóte de a acord cu
părerile lui Nordau, scriu traducătorii în prefață, din
care scóserăm și noi câteva rënduri caracterisátóre, dên-
șii cred cu tot dreptul a fi făcut un serviciu cititorilor
români, traducând cartea acésta care tratéză despre cele
mai însemnate chestii literare. Cartea acésta, incheie
dênșii, e una din cele mai temeinice contribuții la cri-
tica socială integrală, care alătura de negația ei a si-
tuațiilor false și nenaturale de ađi, indică cu precizie
elementele deja aflátóre ale lumii noue, unde are să
domnescă odată pentru totdeauna dreptatea sfântă și
deplină. De ocamdată a apărut volumul I, Fin de siècle
(din care reproducem primul articol în nr. de acum al
foii nóstre) și *Misticismul*. Recomandăm cu tótă căl-
dura acésta carte amatorilor de lectură seriósă. De
vëndare la H. Steinberg, în Bucureșci. Prețul 3 lei
50 bani.

Roman unguresc tradus în românește. În edi-
tura tipografiei Alexi în Brașov a început să iésă în
românește un roman scris ungurește de br. Iosif Eötvös,
sub titlul «*A falu jegyzője*» (Notarul satului), care în
literatura ungurescă a produs pe timpul seu mare efect.
Românește este prelucrat de dl Theochar Alexi, carele
ne spune în prefață că a făcut unele schimbări, ce con-
sistă mai cu sémă în scurtarea unor părți, care îi pă-
reau a întârđiá prea mult și prea fără scop mersul re-
pede al istoriei. Dsa a schimbat chiar și titlul, căci în
loc de «*Notarul satului*», prelucrarea pórtă numele «*No-
tarul și Banditul*», ceea ce prea sémănă a senzație. Ro-
manul va apăre în 50 de fascicule, prețul uneia 8
crucri.

Cărți de școlă. Au apărut la Brașov, în editura
librăriei H. Zeidner: «*Geografia Ungariei și Elemente
din geografia generală*», pentru școléle populare de dr.
Nicolau Pop, conrector, profesor și asesor consistorial,
rêvêđută și îndreptată mai ales cu privire la datele sta-
tistice de Nicolau Pilția, profesos la gimnasiul român
gr. or. din Brașov. Edițiunea a 7-ea. Cu charta Unga-
riei. Prețul 25 cr. — «*Istoria Ungariei și elemente din
istoria generală*», pentru școléle populare, de dr. Nico-
lau Popu, fost conrector, profesor și asesor consistorial.
Edițiunea a noua revidată și îndreptată. Prețul 20 cr.

TEATRU și MUSICĂ

«*Producțiune teatrală la Făgăraș*. Studenții și
meseriașii români din comuna Galați, lângă Făgăraș, au
arangiat la 15/27 august în Făgăraș o producțiune tea-
trală, urmată de dans. Este curios inse, că clasa inteli-
gență de acolo n'a prea spriginit acésta întreprindere
laudabilă, mulți au absentat din cei ce trebuiau să fie
acolo. Astfel apoi numai așa numitul «*succes moral*»

a fost atins, iar cel material a ramas pentru alta oca-
siune. S'a executat următorul program: Școlă este mare
lucru; «*Umblă la insurat și bucovnă n'a învățat*» can-
tonetă; «*Surugiul*» și «*Barbu Lăutarul*» cantonete de
V. Alecsandri. În aceste au jucat dșorele Eufrosina
Mărhav și Flórea Lazar și dnii Trăian Păcală, Ieronim
Preda, Z. Rohan, I. Lazar, I. Făgărășan și Acsente
Tutoi. Reprezentația s'a dat în folosul copfilor săraci
dela școlă gr. or. din Galați. Președintele comitetului
arangiator a fost dl Nicolae Aron.

«*Reprezentăție teatrală în Sân-Miclăușul-mare*.
Cu ocașiunea adunării generale a Reuniunii învățatori-
lor români gr. or. din protopresbiteratul Banat-Comloș,
s'a dat în Sân-Miclăușul-mare, la 2 septembrie n., o re-
prezentăție teatrală, anunțată și de noi, jucându-se piesa
«*Ruga dela Chiseteu*» comedie poporală cu cântece
și joc, într'un act, de Iosif Vulcan, în fața unui
public de sute de țărani din Torontal, precum și în a
unui mare numer de fruntași români din părțile acelea.
Reprezentăția, precum ni se scrie, a avut un succes
strălucit. Diletanții s'au purtat fórté brav și au produs
un entusiasim general. Bucurie și fală suridea de pe fe-
țele tuturor, vêđând abilitatea și istețimea tinerimei de
pe scenă. Dșóra Elena Albu, în rolul Paraschivei, a es-
celat prin vocea sa melodiósă, cu care în adevăr a în-
cântat pe toți; dl Trăian Stoicănescu, ca Trăila, i-a fost
un vrednic partner; dl Petru Minișan (Costa Hêrșu) a
ținut auditorul în continuă ilaritate; a jucat bine și dl
At. Lipovan în rolul lui Achim Ghiju; asemenea și dna
Ana Tunar (Raveca) dimpreună cu domnișóra Elena
Olariu (Rusalina), care au avut roluri mai mici.

«*Reprezentăția teatrală din Bistrița*, pe care o
anunțărăm în nr. trecut, a reușit bine. Precum ni se
scrie, diletanții au jucat cu un succes admirabil piesa
«*Sărăcie Lucie*» comedie poporală într'un act cu cân-
tece de Iosif Vulcan și au încântat publicul de peste
400 ênși. Venitul curat este 85 fl. 45 cr.

«*Concert la Boroșineu*. Junimea plugarilor români
din Boroșineu, comitatul Arad, a dat duminică la 9
septembrie n. acolo un concert, în care corul a cântat
mai multe cvartete. Apoi a urmat dansul.

BISERICĂ și ȘCOLĂ.

«*Șcri bisericești și școlare*. Episcopul Szabó din
Gherla, după informațiunea «*Dreptății*», este citat la
Roma ad audiendum verbum. — *La universitatea din
Budapeșta* în anul acesta s'au înscris mai mulți tineri
români decât în anii trecuți; numărul celor noi se urcă
peste 30. — *Congresul studenților români* se va ține
anul acesta la Constanța în ȕilele de 9/21—13/25 sep-
tembre; la congresul acesta vor luá parte și studenți
români de dincóce de Carpați, precum și din Bucovina.
— *La gimnasiul din Blas* studenții se înmulțesc din an
în an; anul trecut s'au înscris 493, anul acesta 522.

«*Consistoriul mitropolitan din Sibiiu* a deschis
ședințele sale în 1 septembrie, sub presiđiul Esc. Sale
părintelui archiepiscop și mitropolit Miron Romanul, lu-
ând parte ambii episcopi sufragani Pr. SS. Lor Ioan
Mețian și Nicolae Popea, dimpreună cu toți membri
bisericeani și mireni. Ședințele s'au incheiat mercuri la
5 septembrie n.

«*Internat de fetițe române în Cernăuți*. Socie-
tatea dómnelor române din Bucovina a seversit un act
de cea mai înaltă importanță culturală națională, a în-
ființat un internat de fetițe române în Cernăuți. Sfinți-

rea internatului s'a făcut în duminică trecută, la 9 septembrie și a fost o adevărată serbătoare națională. Actul sfințirii a fost oficiat de însuși Eminința Sa arhiepiscopul și mitropolitul dr. Silvestru Morariu Adreevici, care a rostit și o cuvântare ocazională. Apoi, după vechia datină românească, a predat pâinea și sarea în mâinile dnei presidente Elena de Popovici, felicitându-o cu întreaga societate. Dsa mulțumind, dna vicepresidentă Sofia Stefanovici a rostit un discurs; apoi a vorbit directorea internatului, dșora Turețchi și în sfârșit o copilă în straiu negru. Numărul elevelor primite în internat este 37. Cu ziua aceasta s'a deschis o nouă eră în istoria culturală a românilor din Bucovina.

Tinerimea română universitară din Cluș, precum se știe, a fost trasă în cercetare disciplinară pentru Apelul și Manifestul publicat. Acum aflăm, că ministerul de culte a sistat cercetarea disciplinară și tinerii se restituie în toate drepturile de civi universitari.

Adunări învățătorești. *La Sân-Miclăușul-mare*, în Torontal, în 2 și 3 septembrie n. s'a ținut adunarea generală a Reuniunii învățătorilor români gr. or. din protopresbiteratul Banat-Comloș. A presidat vicepreședintele, învățătorul N. Avramuț din Torac, apoi președintele protopresbiterul Paul Miulescu. Afară de raporturile administrative, s'a cetit câteva lucrări și anume: dl Avramuț a cetit «Principiul național-confesional în școlă»; dl Ioachim Muntean «Religiunea ca factor principal la instrucțiune și educațiune»; dl Stancea «Educațiunea la Romani»; dl Avramuț despre «Cetire»; dl Ioachim Muntean «A șeptea poruncă»; iară învățătorii: Onciul, din Toracul-mare, a ținut prelegere practică despre «frângerile vulgare», inv. Lipovan din Toracul-mic, despre «înmulțirea frângerilor vulgare». La adunare au asistat, afară de învățători și învățătoarele, dimpreună cu un public frumos, prin care s'a văduț cu plăcere dna Emilia Rațiu, cu ficele sale, dșorele Felicia și Dorina Rațiu, care s'au dus acolo anume din Seghedin și cărora învățătorii le-au făcut ovațiuni bine simțite. În sêra primă s'a jucat «Ruga dela Chiseteu» de Iosif Vulcan, despre care raportăm în alt loc. Apoi a urmat balul, în care mai multe dame s'au presintat în costum național. Viitorea adunare generală are să se țină în comuna Ecica-română, tot în Torontal. — *La Oravița* în 6 septembrie n. s'a ținut adunarea generală a Reuniunii învățătorilor români gr. c. din ținutul Lugoșului. Adunarea a fost deschisă de protopopul George Popovici și condusă de vicepreședintele D. N. Vulpe. Afară de cetirea și discutarea lucrărilor administrative, s'au făcut și alte lecturi. Învățătorul Petru Popescu a cetit lucrarea sa: «Omul ca ființă rațională în comparațiune cu animalele neraționale»; inv. Iosif Miclu: «Stabilirea unei uniformități în folosirea manualelor de școlă»; Iuliu Biro: «Istoria naturală în școlă populară.» Noul comitet s'a constituit, alegându-se președinte dl Ioan Boroș paroc în Zabran și cunoscut scriitor bisericesc, vicepreședinte și bibliotecar Petru Popescu, notar I Iuliu Birou, notar II Iosif Miclêu, casar Valeriu Popovici, controlor Ales. Giuca și alți 6 învățători, ca membri în comitet. Viitorea adunare generală se va ținé la Bocșa-montană.

rectorul executiv al «Abinei» din Sibîiu. — *DI Tului Seiman* și dșora Ecatarina Constantinovici, la 9 septembrie n. s'au cununat la Petroman. — *DI Aron Roman*, teolog absolvent de Sibîiu și dșora Elena Brad, s'au cununat la 9 septembrie n. în Sibîiu-cetate. — *DI Iacob Popa* și dșora Maria Moșoiu s'au serbat cununia la 2 septembrie în Tohanul-nou. — *DI George Manciu*, teolog absolvent și dșora Lucreția Făgărășan, se vor cunună la Teure în 16 septembrie n.

Procese noue. *DI dr. I. Rațiu*, după cum anunțarăm în nr. trecut, are un nou proces. Iată pentru ce: Membrii din Sibîiu ai comitetului partidului național, plecând în luna lui maiu la Cluș la pertractarea procesului pentru Memorand, au primit în momentul plecării dela fetele române din Sibîiu o cunună cu tricolor românesc. Membrii au dus cununa asta cu dênșii, inse gendarmii postați la gara Ghiriș au luat-o din ferestra cupeului unde eră atêrnată. Ajungând la Cluș, președintele dr. Ioan Rațiu și secretarul Septimiu Albini s'au adresat prin telegraf ministrului de interne să li se innapoieze cununa. Gendarmii la rëndul lor, au făcut arătare, că dl dr. I. Rațiu a acățat cununa la feresta cupeului cu tendență d'a demonstrá contra statului. În cauza acesta a fost ascultat dl dr. Rațiu la 29 august de cătră judecătorul de instrucțiune din Seghedin. — *DI Sept. Albini*, unul din inculpații în procesul pentru Memorand, bolnăvindu-se pe timpul pertractării, n'a putut fi judecat dimpreună cu ceilalți; acuma, vindecându-se deplin, tribunalul din Cluș i-a ficsat termin nou pe 19 octombre n. Tot pe atunci este citat și Romul de Crainic, fostul protopresbiter în Deva, care, se știe, a murit încă astă-primăveră. — *Părintele Lucaciu* este citat la tribunalul din Sătmar pe 22 septembrie, în procesul ce i s'a intentat pentru calumnie. — *Foia Poporului* are doue procese noue; unul se va pertractă la 16 octombre, celalalt la 23. Sânt citați dnii T. L. Albini, ca proprietar-editor, George Moldovan ca redactor respundător și Iosif Marschall respundător pentru tipar. — *Dreptatea*, inculpată pentru 15 articoli, a mai fost citată pentru 11; așa dară acuma pentru 26. — *Tribuna* are doue procese noue, amêndoué pentru publicarea adreselor de felicitare cătră autorii Replicei. Unul se va pertractă la 2 octombre, pentru adresa iscălită de profesorul Halița și alții; altul la 30 oct. pentru adresa semnată de preotul Blaga. Este citat și redactorul Baltes.

Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrud-sat și impregiurime, va ținé adunarea sa generală la 20 septembrie n. în localul școlei române de fetițe din Abrud, sub presiul dnei Ana Filip, secretar dl Alesandru Ciura. Acesta Reuniune este una din cele mai laudabile, căci în scurt timp a înființat o școlă de fetițe, care progreséză frumos.

Serata »Junimei» în Rădăuți. Societatea academică «Junimea» din Cernăuți a arangiat la 2 septembrie n. în Rădăuți o serată dansantă, care a avut un succes strălucit. În fruntea comitetului arangiator a fost dl Ilarion Onciul, deputat în dieta Bucovinei; iar sala a fost decorată de pictorul român E. Maximovici. Primul quadril a fost jucat de 60 de părechii. Dece dame și patru domni s'au prezentat în costum național.

Esposiția cooperatoților în București s'a deschis luni la 10 septembrie n. în presița prințului Ferdinand, a ministrilor și a altor autorități. Serbarea s'a început prin un serviciu divin oficiat de mitropolitul-primat în fața pavilionului mare. Apoi prințul Ferdinand, însoțit de suită, miniștri și public intră în pavilionul na-

C E E N O U ?

Hymen. *DI dr. Aurel Cosma*, candidat de avocat în Timișóra, la 23 septembrie n. își va serbá cununia cu dșora Lucia M. Cosma, flica dlui Parteniu Cosma, di-

țional. Ací, dl Butculescu, președintele espoziției, rosti un discurs. Prințul moștenitor felicită pe dl Butculescu de zelul depus pentru deschiderea acestei espozițiuni, ură succes și declară espozițiunea deschisă. În urmă prințul cercetă cu de-amănuntul fiecare secțiune. Înaintea pavilionului național, mai mulți membri ai societății «Dacia Traiană» au jucat în presința Alteței Sale un danț național, Ardeleana. Principele moștenitor a petrecut două ore în localul espoziției.

Petrecerea tinerimei române academice din Brașov în duminica trecută a avut un succes deplin; a luat parte aproape totă societatea românească din Brașov; și foarte mulți oșpeți din România, printre cari elevii școlii de poduri și șosele din București au eselat ca buni dansatori. Câteva dame au purtat costum național.

Congresul sătenilor în România. «Revista Economică» din București propune, ca în toamna acésta séu în primăvera viitoare să se țină în România un congres al sătenilor în Iași pentru Moldova și altul la București pentru Muntenia și Dobrogea, în care să se esplice în limba poporului situația și cauza românilor din țările învecinate. La acest congres fiecare comună ar trimite câte un locuitor. Cu asta ocaziune s'ar pute împărți celor adunați broșuri scrise în stil popular, care apoi s'ar ceti prin toate comunele.

Institute noue de credit. În comuna Bucium de lângă Abrud se înființază o nouă bancă românească pe acții. Capitalul fundațional constă din 30.000 fl., împărțit în acții de câte 25 fl. Semnările se fac la preotul Nicolae Băișan din Bucium-Izbita, până în 30 octombrie. Noul institut se va numi «Detunata». — În Roșia lângă Sibiu s'a înființat o casă de imprumut (sistem Reiff-eisen.) Președinte e preotul, cassar și secretar inventatorul, membri fruntașii din comună. Cassa are 42 membri cu taxe fundamentale a 10 fl. Astfel de cassă s'ar pute face în toate comunele, unde sunt preoți — harnici.

Un duel ciudat la Constanța. Un domn X... se certyă cu un alt domn Y... Unul e proprietar și fabricant de mastică; celalalt e primar. Doue calități cam nepotrivite cu luptele singulare. Ací, inse, nepotrivela s'a făcut evidentă prin faptul că — adversarii descărcându-și pistolele au ramas téferi, iar rănit a fost unul dintre martori... E o lecție bună pentru cei cari primesc prea lesne însărcinarea de a cere socotela.

Necrológé. Vasilie Vlása, preot gr. c. în Bala, a murit la 6 septembrie, în etate de 32 ani. — Fira Serafin n. Pop, soția dlui Alesandru Serafin, senator magistratual în Hațeg, a încetat din viață acolo.

OGLINDA LUMEI.

Cronică mică. Țarul e bolnav, suferă de tuberculosă de creeri; medicii i-au recomandat să se rețină strict de ori ce ocupațiune spirituală. — Dr. Ernest Curtius, renumitul istoriograf german, țilele aceste ș-a serbat aniversarea a 80-a; din incidentul acesta împăratul Vilhelm i-a trimis o scrisóre de felicitare. — Congresul păcii în Haga, un oraș în Olandia, s'a deschis la 3 septembrie n., luând parte reprezentanții tuturor statelor din Europa; dintre români a fost acolo dl V. A. Urechia, președintele Ligei pentru unitatea culturală și alții. S'a primit propunerea să se întrunescă un congres

internațional pentru a resolvá în mod păcnic conflictele dintre naționalități și state. Viitorul congres se va ținé la Bruxella. — **Aniversarea Sedanului** în anul acesta, 2 septembrie, s'a serbat în Germania în liniște, evitându-se or ce arjigní sentimentul național al francezilor. — **Stambuloff**, fost prim-ministru al Bulgariei, acusat de curénd că ar fi insultat și calomniat pe prințul Ferdinand, s'a presintat la judecătorie cu opt prieteni, cari duceau niște saci de aur și i-au depus drept cautiune; rentorcându-se de acolo, el a fost huiduit de popor. — **Contele de Paris**, capul familiei Bourbon, pretendent al tronului francez, a murit în Englitera; cap al familiei și fiitor pretendent s'a proclamat fiul seu prințul Ludovic Filip. — **Casimir Périer**, spre a revanșá pe împératul Germaniei, care grațiase doi soldați francezi, a dat amnestie unui soldat german în Algeria. — **Jules Simon**, cunoscutul bărbat de stat francez și mai de multe ori ministru, primind volumul «Voci latine», a trimis dlui V. A. Urechie o scrisóre lungă și plină de simpatie pentru români. — **Dr. Lambroso**, renumitul scriitor italian, din considerațiune pentru cauza română, nu s'a prezentat la congresul higienic care s'a ținut de curénd în Budapesta.

Moravuri din Coreea. Diarele engleze scriu: În Coreea fiecare casă are un beciu, nu spre a ținé vin în el, ci a înmagaziná căldura. Gura pivniței se află ceva mai departe de casă. Într'o nópte rece, gaura se umple cu lemne și cu alt combustibil, căruia i se dá foc. Așá se încăldește casa totă nóptea. După Eskimosi, Coreenii mánăncă mai mult decât toate popórele. De aceea și dorm mult. Ei mánăncă mai totdeauna. Măncarea lor favorită e carnea de cătel și bęutura lor favorită e berea japoneză. Berária imperială din Tokio produce bere escelentă, ca cea germană. Ca toți orientalii, Coreenii mánăncă mult pește. Intre alte fructe în Coreea sânt mulți pepeni verđi. Semănarea cartofilor e interđisă. În Coreea nu sânt hoteluri și restauranturi, ci case de odihnă, unde călătorii se pot odihni și își fac singuri bucate. Acolo găsești și bere japoneză. Coreenii țin la animale. Mai mult adoră pe șerpi. Nici un coreean nu va ucide un șerpe, dar și cel mai sărac își va împărți pânea cu el. Ca și în China, așá și în Coreea sânt mult ghicitori și vrăjitori, cei mai mulți orbi. Treba lor principală este să gonescă pe dracul; unii îl bagă într'o sticlă și îl duc departe, unde nu póte face reu nimenui.

Calindarul săptămânei.

Duminea a 13-a după Rosali, Ev. dela Mateu, c. 21, gl. 4, a inv. 2		Călin. nou		Sórele	
Đua sept.	Calindarul vechiu				
Duminecă	4 Mart. Babilă	16 Eufemia	5 39	6	9
Luni	5 Prof. Zacharia	17 Lambert	5 41	6	6
Marti	6 Min. Arch. Mich.	18 Copertin	5 43	6	4
Mercuri	7 Mart. Sozont	19 Sidonia	5 44	6	3
Joi	8 Nasc. Pracuratei	20 Eustachiu	5 55	6	2
Vineri	9 PP. Ioachim și Ana	21 Mateia	5 46	5	49
Sambătă	10 Mart. Mișodóra	22 Maurice	5 47	5	57

Avis dlor abonati. Treiluniul iuliu—septembrie se va incheia în curénd. Rugám pe toți aceia, a căror abonamente vor espirá, să binevoiescă a le innoi de timpurú. Restanțierii sânt rugați a-și aduce aminte, că au de implinit o datorie de onóre, plătind abonamentul foii pe care o primesc regulat.

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

CU TIPARIUL LUI IOSIF LÁNG ORADEA-MARE.